

**ORDU HİZMET HAYVANLARINA MUHAREBE ŞARTLARINDA VE VETERİNER
HEKİM PERSONEL YOKLUĞUNDA, VETERİNER HEKİM OLMAYAN
PERSONELİN YAPMAYA YETKİLİ OLDUKLARI İLK YARDIM
MÜDAHALELERİ HAKKINDA YÖNETMELİK**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, yurt içi ve yurt dışında icra edilen harekâtlarda ve savaş durumunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin muharip unsurları ile birlikte görev yapan askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi personelin, görev yaptıkları süre ve görevle sınırlı olmak üzere, veteriner hekim personel yokluğunda, veteriner sağlık hizmeti ulaşıncaya veya ulaştırılıncaya kadar askerî köpekler üzerinde yapabilecekleri veteriner ilk yardım müdahalelerinin usul ve esasları ile yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, Bakanlık kadro ve kuruluşunda yer alan kurumlarda, muharebe şartlarında yer alan ve veteriner hekim personel yokluğunda, görev yaptıkları süre ve görevle sınırlı olmak üzere askerî köpek cankurtaranı eğitimini başarıyla tamamlamış askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi personel ile bu personeli yetiştiren kurum ve kuruluşları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 71 inci maddesi ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 508 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Askerî köpek: Askerî amaçlar için eğitilip kullanılan değişik ırklara ait köpeklerin genel bir ifadesi olup; eğitildikleri ihtisas dallarına göre arama/kurtarma, devriye, keşif, takip, mayın arama, bomba arama, narkotik/uyuşturucu madde arama ve benzeri görevlerde kullanılan köpeği,
- b) Askerî köpek cankurtaranı: Askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi olarak görev yapan personelden; 9 uncu maddede belirtilen eğitimleri başarıyla tamamlamış, 7 nci maddede belirtilen iş ve işlemleri 10 uncu maddede belirtilen hallerde yapmaya yetkili personeli,
- c) Askerî köpek eğitici personel: Köpek üretim ve eğitim merkezlerinde görev yapan ve eğittiği askerî köpeklerin branşında eğitim yeterlik testini geçen personeli,
- ç) Askerî köpek kullanıcı personel: Köpek üretim ve eğitim merkezlerince verilen askerî köpek kullanıcısı kursunu başarıyla tamamlayan ve askerî köpek kullanıcı sertifikası alan personeli,
- d) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığı,
- e) Bakanlık kadro ve kuruluşunda yer alan kurumlar: Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı, Genelkurmay Başkanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Millî Savunma Üniversitesi ile Harita Genel Müdürlüğünü,
- f) Çevresel/iklimsel yaralanmalar: Aşırı sıcak ya da soğuk havaya maruz kalınmasına bağlı durumları, böcek ısırığı ve sokmalarını, yılan ısırığını, suda boğulmaları, elektrik ve şimşek çarpmalarını, alerjik reaksiyonları ve benzeri durumları,
- g) Eğitim Kurumu: Askerî Veteriner Okulu ve Eğitim Merkez Komutanlığını,
- ğ) Hayvan ambulansı: Hasta/yaralı hayvanların taşınması ve ilk müdahalenin yapılabilmesi amacıyla kullanılan mobil aracı,
- h) İlk yardım: Tıbbî araç ve gereç desteği ile olay yerinde verilen veteriner sağlık hizmetlerini,
- ı) İlk yardım çantası: Askerî köpek cankurtaranı eğitimini başarı ile tamamlayan personele eğitim sonrasında verilen, veteriner hekim personel yokluğunda veteriner sağlık hizmetine ulaşıncaya veya ulaştırılıncaya kadar yetkili oldukları acil ilk yardım müdahaleleri yapmalarına yardımcı olan malzemelerin bulunduğu çantayı,
- i) İlk yardım eğitici personeli: Eğitim kurumlarında/merkezlerinde görev yapan veteriner hekimleri,

j) Sağlığı koruyucu önlemler: Temiz su ve gıda teminini, sağlığı etkileyen çevresel/iklimsel faktörlerin tanınmasını ve bunlara yönelik önlemlerin alınmasını,

k) Simülasyon eğitimi: Yüksek teknoloji içeren gerçekçi, aslına uygunluğu yüksek, girişimsel ve interaktif vaka simülatörleri aracılığıyla gerçekte var olan görevlerin, ilişkilerin, olguların, ekipmanların, davranışların ya da bazı bilişsel aktivitelerin taklit edilmesi yöntemiyle yapılan uygulama eğitimlerini,

l) Yaşam bulguları: Hayvanın bilinç düzeyi, vücut sıcaklığı, nabız sayısı, solunum sayısı ve kan basıncını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İlk Yardıma İlişkin Esaslar

İlk yardımın temel prensipleri

MADDE 5- (1) Askerî köpek cankurtaranı; yalnızca muharebe şartlarında, askerî köpeğin yaşamını, uzuvlarını ve görme yetilerini tehdit eden sorunları eğitimleriyle sınırlı olarak yönetir ve hayvanı veteriner hekim müdahalesi için tahliye hazırlar. Bu süreçte;

- a) Durumun kötüye gitmesi önlenmelidir.
- b) Büyük kanamalar durdurulmalı, gerekliyse kardiyopulmoner resüsitasyon uygulanmalıdır.
- c) Yaralı/hasta askerî köpeğin stabilizasyonu (hareket etmesinin önlenmesi) sağlanmalı, duruma göre ağrı ve stres faktörlerini azaltacak hafif sedatif uygulamalar yapılmalıdır.
- ç) Veteriner hekim personel tarafından değerlendirilip tedavi edilinceye kadar bakımı yapılmalıdır.
- d) Verilen tüm bakım ve tedavi kayıtları tutulmalı ve bu kayıtların ilgili veteriner hekim personele iletimi sağlanmalıdır.

Muharebe sahasında ilk yardımın aşamaları

MADDE 6- (1) Muharebe sahasında ilk yardımın aşamaları şunlardır:

- a) Olay yeri emniyete alınmalı, triaj yapılmalı, muharebe alanında hayatta kalanlar uluslararası angajman kuralları ile birlikte önce kendilerini emniyete almalı, yaralı/hasta köpeğin bilinci yerindeyse ağızlık takılmalıdır.
- b) Olaydan etkilenen hasta/yaralı köpeğin Ek-1'deki değerlendirmeleri yapılmalı ve sonrasında uygun ilk yardım müdahaleleri yapılmalıdır.
- c) Yaralı/hasta köpek stabil hale getirilmeli, en yakın veteriner sağlık teşkiline sevk edilmesi sağlanmalıdır.

Askerî köpek cankurtaranı yetkileri

MADDE 7- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin muharebe şartlarında görev yapan askerî köpek cankurtaranı personelin, 10 uncu maddede belirtilen hallerde yetkili oldukları veteriner ilk yardım müdahaleleri şunlardır:

- a) Harekât alanında triajı ve uygun taşıma tekniklerini bilmek ve uygulamak.
- b) Askerî köpeğin sağlığını koruyucu önlemleri bilmek ve uygulamak.
- c) Yaşam bulgularını değerlendirmek.
- ç) Solunum yolu açıklığını sağlamak, gerektiğinde suni solunum yapmak.
- d) İçeriği Ek-2'de belirlenen ilk yardım çantasında yer alan malzemeleri kullanmak, varsa ilaçların deri altı ve kas içi enjeksiyonlarını yapmak.
- e) Yaranın pansumanını ve temizliğini yapmak.
- f) İntravenöz girişim yapmak ve veteriner sağlık hizmetine ulaşıncaya kadar damar yolu açıklığını sağlamak, sıvı infüzyonu yapmak.
- g) Kanamanın durdurulması/kontrolü için gereken müdahaleleri yapmak.
- ğ) Gerektiğinde kardiyopulmoner resüsitasyon uygulamak.
- h) Kırık, çıkık, burkulma ve travma stabilizasyonunu sağlamak.
- ı) Çevresel/iklimsel yaralanmalara müdahalede bulunmak.
- i) Kimyasal, biyolojik, radyasyon ve nükleer (KBRN) etkileşimini tanımlamak, değerlendirmek ve ilk müdahalede bulunmak.

İlk yardım çantası

MADDE 8- (1) Askerî köpekler için hazırlanan ilk yardım çantası, askerî köpek cankurtaranları tarafından taşınır.

(2) Yetkili tüm askerî personel, ilk yardım içeriğinin bakımı, uygulanması ve kullanılan ilaçların etkileri konusunda eğitim alır.

(3) İlk yardım çantasına Ek-2’de belirlenen içeriğe ilaveten bölgenin durumuna göre veteriner hekim tarafından önerilen diğer ilaçlar ve malzemeler de eklenir.

(4) Hayvan ambulansı dışında askerî köpeklerin taşındığı araçlarda da ilk yardım çantası bulunur.

Eğitim ve eğitimin belgelendirilmesi

MADDE 9- (1) Askerî köpek cankurtaranı aday personeline, Eğitim Kurumunda, Ek-3’te yer alan eğitim programı gereğince ve 7 nci maddede belirtilen konularda, 32 ders saati teorik ve uygulama, 8 ders saati simülasyon olmak üzere en az 40 ders saati eğitim verilir. Teorik derslerin %15’inden, uygulama ve simülasyon derslerinin %5’inden fazla kısmına katılmayan personelin eğitimle ilişkisi kesilir.

(2) Eğitimi bitiren personel, teorik ve uygulamalı sınava tabi tutulur. Yapılan sınavlarda eşit ağırlıklı olarak ortalama 80 ve üzeri not alanlar başarılı olarak değerlendirilir.

(3) Eğitimlerde başarılı olanlar, Eğitim Kurumu tarafından örneği Ek-4’te bulunan Askerî Köpek Cankurtaranı Eğitimi Bitirme ve Yetki Belgesi almaya hak kazanır. Bu belgeler, personelin kendilerine verilmez, şahsi dosyalarında muhafaza edilir. Kurs bitirme/yetki belgesi 4 yıl süre ile geçerlidir.

(4) Dördüncü yılın sonunda personel, Ek-3’te yer alan eğitim konularında en az 20 ders saati süreli tazeleme eğitimine tabi tutulur. Tazeleme eğitiminin %10’undan fazla kısmına katılmayan personelin eğitimle ilişkisi kesilir. Yapılan sınavda eşit ağırlıklı olarak ortalama 80 ve üzeri not alanlar başarılı olarak değerlendirilir.

(5) Tazeleme eğitiminde başarılı olanlar, Ek-5’teki örneğe uygun olarak Askerî Köpek Cankurtaranı Tazeleme Eğitimi Bitirme ve Yetki Belgesi almaya hak kazanır. Kurs bitirme/yetki belgesi 4 yıl süre ile geçerlidir. Herhangi bir nedenle kesintisiz bir yıl veya daha fazla süreyle askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi olarak görev yapmayan askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi personelin belgesi geçersiz olur. Bu personel tazeleme eğitimine alınır, başarılı olursa aynı esaslarla yeni belge düzenlenir.

(6) Tazeleme eğitiminde başarılı olamayan veya mesleki safahatı esnasında askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi kadrolarındaki görevi sona eren personelin kurs bitirme/yetki belgeleri iptal edilir ve iptal tutanakları şahsi dosyasında saklanır.

(7) Askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi olarak görev yapan tüm personel sadece muharebe sahasında uygulamak üzere askerî köpek cankurtaranı eğitimi almalıdır. Henüz bu eğitimi almamış personel için bağlı oldukları komutanlıkça, en kısa zamanda eğitim planlamasına ilişkin tedbirler alınmalıdır. Kuvvet komutanlıkları tarafından tespit edilen eğitim ihtiyaçları Bakanlığa bildirilir. Bakanlık eğitimin icrasına yönelik planlamayı yapar.

Yetki ve sorumluluklar

MADDE 10- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin muharebe şartlarında görev yapan askerî köpek kullanıcısı/eğiticisi personelden ilgili eğitimi başarıyla tamamlayanlar, 7 nci maddede belirtilen iş ve işlemleri sadece görev yaptıkları süre ve görevle sınırlı olmak üzere veteriner hekim personel yokluğunda, veteriner sağlık hizmetine ulaşınca veya veteriner sağlık hizmeti ulaştırılıncaya kadar yapmaya yetkilidir.

(2) Harekât alanında yaralanan veya hastalanan askerî köpeklerin, ilk müdahalenin ardından daha ileri tetkik ve tedavinin yapılabilmesi amacıyla en yakın askerî veteriner hekime veya veteriner sağlık teşkiline ulaştırılması sağlanır.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirilen personel, yaptığı iş ve işlemleri en kısa sürede ve en uygun zamanda Ek-6’da yer alan Muharebede Askerî Köpeğin Tıbbi Gözlem Formu ile kayıt altına alır. Kayıtların arşivlenmesinden, personelin mensubu olduğu kuvvet komutanlığı veya yetki vereceği ast birlik, birim ya da komutanlıklar sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hayvanların korunması

MADDE 11- (1) Bakanlık kadro ve kuruluşunda yer alan kurumlar bünyesinde faaliyet gösterecek ordu hizmet hayvanlarının her türlü ilk yardım ve sağlık hizmetleri faaliyetleri, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun icra edilir.

(2) Muharebe sahasında askerî köpeklerin korunması amacıyla, özel giysi, gözlük, maske ve benzeri koruyucu ekipman kullanılır.

Diğer hayvanlar

MADDE 12- (1) Muharebe sahasında köpek dışında, ordu hizmet hayvanı olarak diğer hayvanların görev yapmasına ihtiyaç duyulması halinde, bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine tabi olarak iş ve işlemler yürütülür.

Denetim

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik kapsamında verilecek eğitimlerden sorumlu birim ya da komutanlıkların yükümlülükleri yerine getirmesine ilişkin hususlar, ilgili eğitim kurumunca çıkarılacak talimatla belirlenir.

Yönetmeliğin uygulanmasında sorumluluk

MADDE 14- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasından doğacak tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Savunma Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)